

**MAVZU: KOMPETENSIYALARNI ANIQLASHDA DIAGNOSTIK
PLATFORMALARNING O'RNI.****Ibrohimov Umid Bahritdinovich.****Osiyo Xalqaro Universiteti Magistranti.**

Annotatsiya: Ushbu maqolada ta'lim jarayonida o'quvchilarning va mutaxassislarning kompetensiyalarini aniqlashda diagnostik platformalarning o'rni va ahamiyati yoritilgan. Zamonaviy raqamli diagnostik platformalar orqali bilim, ko'nikma va malakalarni aniqlash, baholash hamda tahlil qilish imkoniyatlari ko'rib chiqiladi. Maqolada diagnostik platformalarning ta'lim sifatini oshirish, individual o'quv yo'nalishlarini shakllantirish hamda kadrlar tayyorlash jarayonini takomillashtirishdagi roli asoslab berilgan.

Kalit so'zlar: kompetensiya, diagnostik platformalar, raqamli baholash, ta'limda diagnostika, adaptiv baholash, sun'iy intellekt, traektoriya, monitoring.

umid792@gamil.com

**Тема: Роль диагностических платформ в выявлении
компетенций.**

**Ибрагимов Умид Бахритдинович. Магистрант Азиатского
Международного Университета.**

Аннотация: В этой статье рассматривается роль и значение диагностических платформ в определении компетенций учащихся и специалистов в образовательном процессе. Рассматриваются возможности выявления, оценки и анализа знаний, навыков и компетенций с помощью современных цифровых диагностических платформ. В статье обоснована роль диагностических платформ в повышении качества образования, формировании индивидуальных направлений обучения и совершенствовании процесса обучения.

Ключевые слова: компетенции, диагностические платформы, цифровая оценка, диагностика в образовании, адаптивная оценка, искусственный интеллект, траектория, мониторинг.

umid792@gamil.com

Topic: the role of diagnostic platforms in determining competencies.

**Ibrahimov Umid Bahritdinovich. Master Of International University
Of Asia.**

Annotation: this article covers the role and importance of diagnostic platforms in determining the competencies of students and professionals in the educational process. Through modern digital diagnostic platforms, the possibilities of identifying, evaluating and analyzing knowledge, skills and qualifications are considered. The article is based on the role of diagnostic platforms in improving the quality of education, the formation of individual Educational Directions and improving the process of training.

Keywords: competence, diagnostic platforms, digital assessment, diagnostics in education, adaptive assessment, artificial intelligence, trajectory, monitoring.

umid792@gamil.com

Bugungi kunda ta'lim tizimi oldida turgan asosiy vazifalardan biri — nafaqat bilim berish, balki o'quvchilarda hayotiy va kasbiy faoliyatda zarur bo'lgan kompetensiyalarni shakllantirishdir. Shu bois kompetensiyaga asoslangan ta'lim yondashuvi tobora dolzarb ahamiyat kasb etmoqda. Ushbu yondashuv sharoitida o'quvchining faqat nazariy bilimlari emas, balki muammoni hal qilish, mustaqil fikrlash, axborot bilan ishlash, kommunikativ va raqamli kompetensiyalarini aniqlash muhim hisoblanadi.

Kompetensiyalarni aniqlash va baholashda an'anaviy test usullari yetarli bo'lmay qolmoqda. Shu nuqtai nazardan, zamonaviy diagnostik platformalar ta'lim jarayonining ajralmas qismiga aylanib bormoqda.

Kompetensiya tushunchasi va uni baholash zarurati

Kompetensiya — bu shaxsning muayyan faoliyatni samarali amalga oshirishga imkon beruvchi bilim, ko'nikma, malaka va shaxsiy sifatlar majmuidir. Kompetensiyalarni aniqlash ta'lim jarayonida quyidagi vazifalarni hal etishga xizmat qiladi:

- o'quvchilarning tayyorgarlik darajasini aniqlash;
- individual rivojlanish ehtiyojlarini belgilash;
- ta'lim jarayonini shaxsga yo'naltirilgan holda tashkil etish;
- ta'lim sifati va samaradorligini oshirish.

Globallashuv va raqamli transformatsiya sharoitida ta'lim tizimi oldida turgan ustuvor vazifalardan biri — shaxsni tezkor o'zgaruvchan ijtimoiy-iqtisodiy muhitga moslashuvchan, mustaqil fikrlovchi va kasbiy jihatdan raqobatbardosh etib tayyorlashdir. Ushbu jarayonda kompetensiyaviy yondashuv ta'lim natijalarini faqat akademik bilimlar bilan cheklab qo'ymasdan, balki ularni amaliy faoliyatda qo'llash qobiliyati sifatida talqin etadi.

Shu nuqtai nazardan, kompetensiyalarni aniqlash va baholashning ilmiy asoslangan, obyektiv va texnologik mexanizmlarini ishlab chiqish dolzarb ilmiy-pedagogik muammo hisoblanadi. Diagnostik platformalar aynan mana shu ehtiyojdan kelib chiqib, ta'lim jarayoniga joriy etilmoqda.

Kompetensiya tushunchasining nazariy talqini. Zamonaviy pedagogik tadqiqotlarda kompetensiya shaxsning integrativ sifati sifatida qaralib, u bilim (knowledge), ko'nikma (skills), malaka (abilities), qadriyatlar va tajriba uyg'unligini ifodalaydi. Kompetensiya nafaqat egallangan bilimlar majmuasi, balki ularni muammoli vaziyatlarda mustaqil ravishda qo'llash, tahlil qilish va transformatsiya qilish qobiliyatini ham o'z ichiga oladi. Shu sababli kompetensiyalarni aniqlash jarayoni faqat reproduktiv testlar bilan chegaralanmasdan, balki faoliyatga yo'naltirilgan, kontekstual va reflektiv baholash usullarini talab etadi.

Diagnostik platformalarning didaktik mohiyati

Диагностик platformalar — bu ta'lim subyektlarining kompetensiyaviy rivojlanish darajasini aniqlashga mo'ljallangan integrallashgan raqamli muhit bo'lib, u psixometrik, pedagogik va axborot texnologiyalari asosida faoliyat yuritadi.

Ularning didaktik imkoniyatlari quyidagilarda namoyon bo'ladi:

kompetensiyaviy indikatorlar asosida baholash;

ko'p komponentli (kognitiv, faoliyatli, reflektiv) tahlil;

real vaziyatlarni modellashtirish;

natijalarni katta ma'lumotlar (Big Data) asosida tahlil qilish.

Mazkur platformalar o'qitish, nazorat va diagnostika funksiyalarini integratsiyalashgan holda amalga oshiradi.

Kompetensiyalarni aniqlashda adaptiv va intellektual tizimlar

Sun'iy intellekt asosidagi diagnostik platformalar o'quvchilarning javob strategiyalarini, xatolar xarakterini hamda kognitiv uslublarini tahlil qilish imkonini beradi. Adaptiv testlash texnologiyasi o'quvchining real tayyorgarlik darajasiga moslashgan holda topshiriqlar murakkabligini avtomatik o'zgartiradi.

Natijada:

yashirin kompetensiyalar aniqlanadi;

individual rivojlanish profillari yaratiladi;

shaxsiylashtirilgan ta'lim tavsiyalari ishlab chiqiladi.

Bu esa kompetensiyalar diagnostikasini statik emas, balki dinamik jarayon sifatida tashkil etish imkonini beradi.

Диагностик platformalarning ta'lim sifati monitoringidagi roli

Диагностик platformalar ta'lim sifati monitoringini tizimli va uzluksiz olib borish imkonini yaratadi. Ular yordamida:

kompetensiyalarning shakllanish dinamikasi aniqlanadi;

ta'lim dasturlarining samaradorligi baholanadi;

pedagogik qarorlar qabul qilish ilmiy asoslanadi.

Shuningdek, platformalar o'qituvchining tahliliy kompetensiyasini rivojlantirishga xizmat qilib, refleksiv pedagogik faoliyatni qo'llab-quvvatlaydi.

Sun'iy intellekt va adaptiv baholash tizimlari

Zamonaviy diagnostik platformalarda sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanish kengayib bormoqda.
Buning natijasida:

o'quvchining javoblariga mos ravishda savollar murakkabligi o'zgaradi;

kuchli va zaif tomonlar avtomatik aniqlanadi;

individual ta'lim yo'nalishlari tavsiya etiladi.

Bu esa kompetensiyalarni yanada aniq va chuqur baholash imkonini yaratadi.

Ta'lim sifatini oshirishdagi ahamiyati

Diagnostic platformalar ta'lim sifatini oshirishda quyidagi jihatlari bilan muhim:

o'qituvchiga tahliliy ma'lumotlar beradi;

o'quvchining o'z ustida ishlash motivatsiyasini kuchaytiradi;

individual yondashuvni ta'minlaydi;

ta'lim jarayonini raqamlashtirishga xizmat qiladi.

Natijada, kompetensiyaviy yondashuvning amaliy samaradorligi ortadi.

Xulosa qilib aytganda ilmiy tahlillar shuni ko'rsatadiki, diagnostik platformalar kompetensiyaviy yondashuvni amaliyotga joriy etishning strategik vositasi hisoblanadi. Ular baholashning obyektivligi, moslashuvchanligi va prediktiv imkoniyatlarini kengaytiradi. Zamonaviy ta'lim tizimida diagnostik platformalardan kompleks foydalanish kompetensiyalarni shakllantirish va rivojlantirish jarayonini

ilmiy asosda boshqarish, individual ta'lim traektoriyalarini loyihalash hamda ta'lim sifatini ta'minlashning muhim sharti hisoblanadi.

Adabiyotlar ro'yxati

1. B.X.Shaymatov, B.S.Abdullaeva, M.Q.Jo'raev, "Elektr mashinalari", Buxoro: BMTI, 2022 y.-209 b.
2. M.Q.Jo'rayev, F.J.Xudoynazarov "Elektr mashinalari" fani taraqqiyotining ustuvor yo'nalishlari Maqola. Academic Research in Educational Sciences VOLUME 2 | ISSUE 11 | 2021 ISSN: 2181-1385 Scientific Journal Impact Factor (SJIF) 2021: 5.723 Directory Indexing of International Research Journals-CiteFactor 2020-21: 0.89 DOI: 10.24412/2181-1385-2021-11-1184-1190
3. Jo'rayev M. Q. "Oliy ta'lim muassasalarining elektr energetika yo'nalishi talabalariga elektr mashinalari fanini hozirgi kunda o'qitish tahlili". Toshkent 2021 1-son 18 bet
4. Jo'rayev M. Q. "Elektr yuritmalari tezligini rostdash usullari" Ilmiy-nazariy va metodik jurnal Buxoro 2021, № 5 114 bet
5. Development of teaching methods in the field of "electrical machines" using new pedagogical technologies 1Jo'rayev M. K, 2Husenov D. R, 3Sharopov F.K. International Engineering Journal For Research & Development 584-586 p
6. Jo'rayev, M. Q., & Xudoynazarov, F. J. (2021). "Elektr mashinalari" fani Taraqqiyotining ustuvor yo'nalishlari. Academic Research in Educational Sciences, 2(11), 1184-1190. doi:10.24412/2181-1385-2021-11-1184-1190 bet
7. Jurayev Mirjalol Kahramonovich "Software analysis of electric machine science" ISSN:2776-0960 Volume 3, Issue 1 Jan., 2022 143P a g
8. Jo'rayev Mirjalol Qahramonovich "ELEKTR ENERGIYASINI EKSPLUATATSIYA QILISHDA TRANSFORMATORLARNING AHAMIYATI" "PEDAGOGS" international research journal ISSN: 2181-4027_SJIF: 4.995
9. Жўраев М.Қ. Электр юритмалар тезлигини ростлаш усуллари Педагогик маҳорат Илмий-назарий ва методологик журнал Бухоро 2021, №23, 114-118 б,(13.00.02)
10. Jo'rayev M. Q. Scientific methodical bases of the science of electric machines academia: An International Multidisciplinary Research Journal ISSN:

2249-7137 Vol.12, Issue 09, September 2022 SJIF 2022=8.252 A peer reviewed journal <https://www.indianjournals.com>

11. Jo'rayev M. Q. Ilmiy konferensiya "Elektr mashinalari fanini o'qitish didaktik takomillashtirish jihatlari" INTERNATIONAL CONFERENCE ON DEVELOPMENTS IN EDUCATION SCIENCES AND HUMANITIES International scientific-online conference 4nd part, 2-124 pages Part 4 September 29 CANADA <https://zenodo.org/record/7146065>

12. Jo'rayev M. Q. Ilmiy konferensiya "Elektr mashinalari fani rivojlanish ginezisi va mazmuni" INTERNATIONAL CONFERENCE ON DEVELOPMENTS IN EDUCATION SCIENCES AND HUMANITIES International scientific-online conference 4nd part, 2-124 pages Part 4 September 29 CANADA <https://zenodo.org/record/7146065>

13. Jorayev Mirjalal Kahramonovich OPINIONS OF UZBEK AND FOREIGN SCIENTISTS IN TEACHING THE SCIENCE OF ELECTRIC MACHINES 76-80 British Journal of Global Ecology and Sustainable Development <https://journalzone.org/index.php/bjgesd/article/view/317> ISSN (E): 2754-9291

14. Джураев Мирджалал Кахрамонович, Камалов Камал Малик угли «Синхронные машины», инновационные методы в обучении <http://www.ijaretm.com/> ISSN:2349-0012

15. Jo'rayev Mirjalol Qahramonovich, Jafarov Sobir Talab o'g'li, Nizomov Nozimjon Zafar O'g'li, Kamolov Kamol Malik o'g'li "Qadoqlash sexidagi qo'llanilgan elektr yuritmani boshqarish blokini takomillashtirish orqali maxsulot namligini mo'tadil saqlash" <https://wordlyknowledge.uz/> ISSN : 2181-4341

16. Жўраев М.Қ., Software Analysis of Electric Machine Science, Research Jet Journal of Analysis and Invertions IF-7.6, <https://reserchjet.academiascience.org/index.php/rjai/article/view/414> ISSN 2776-0960

17. Jo'rayev Mirjalol Qahramonovich, Jafarov Sobir Talab o'g'li "Methodology of teaching experimental work, organization of independent work in technical higher education institutions <https://www.eijmr.org/index.php/eijmr/article/view/192>

18. Jo'rayev, M. Q., Rashidov, H. H., & Murodov, A. O. (2023). Texnika oliy ta'lim muassalarida fanlarning amaliy ko'nikmalarni oshirishning qiyosiy tahlillari. Innovative development in educational activities, 2(21), 4–11. <https://doi.org/10.5281/zenodo.10138064>

19. Jo'rayev Mirjalol Qahramonovich, Po'latov Bexruz Zafarovich, Ravshanov Abbas Yashin o'g'li, Rashidov Hamrozbek Hayotovich International conference pedagogical reforms and their solutions VOLUME1, ISSUE2, 2024 <https://worldlyjournals.com/index.php/PRS/article/view/860>

20. Jo'rayev Mirjalol Qahramonovich, Rashidov Hamrozbek Hayotovich "Elektrotexnika va elektronika" fanini o'qitisha zamonaviy pedagogik texnologiyalari tahlili. ISSN 2181-4341. VOLUME 8, ISSUE 2, MARCH, 2024 <https://worldlyjournals.com/index.php/IFX/article/view/1312>